

Handlingsplan för funktionshinderområdet i Melleruds kommun 2024–2026

– För nämnder, styrelser och bolag

Antagen av kommunfullmäktige
den 20 december 2023, § 124. Dnr:
KS 2023/576

Innehåll

Inledning	3
Kopplingen till kommunens Vision och Mål	3
Utgångspunkter.....	4
Handlingsplanen.....	5
Uppföljning	5
Bilaga 1 – Handlingsplan med övergripande aktiviteter 2024–2026.....	6
Bilaga 2 – Utgångspunkter för arbetet med tillgänglighet.....	7

Handlingsplan för funktionshinderområdet i Melleruds kommun 2024–2026

Inledning

Kommunfullmäktige har fastställt en policy för det funktionshinderspolicy i Melleruds kommun (2023-12-20, § 124). Policyn beskriver i vilken riktning kommunen avser arbeta med det funktionshinderspolitiska området och anger bland annat att kommunen ska ha en handlingsplan för att identifiera och åtgärda hinder för tillgänglighet och att inkludera det funktionshinderspolitiska perspektivet i verksamheten så att nya hinder inte uppstår.

Denna handlingsplan är framtagen av en arbetsgrupp med representanter från Kommunala funktionshinderrådet samt kommunens alla förvaltningar, bolag och sakkunniga. Policyn och handlingsplanen utgör tillsammans den gemensamma kartan för Melleruds kommuns funktionshinderspolitiska arbete åren 2024–2026. Handlingsplanen ska brytas ned inom respektive nämnds och bolags verksamhetsområde och följs sedan upp en gång om året.

Syftet med arbetet är att skapa tillgänglighet för alla i Melleruds kommun. Tillgänglighet uppnås genom delaktighet. För att vara delaktig krävs kunskap inom organisationen och att våra medborgare kan ta del av vår information och våra verksamheter. När minst två tredjedelar av de övergripande aktiviteterna som anges här är genomförda anses Handlingsplan för funktionshinderspolitiska området i Melleruds kommun 2024–2026 vara uppnådd.

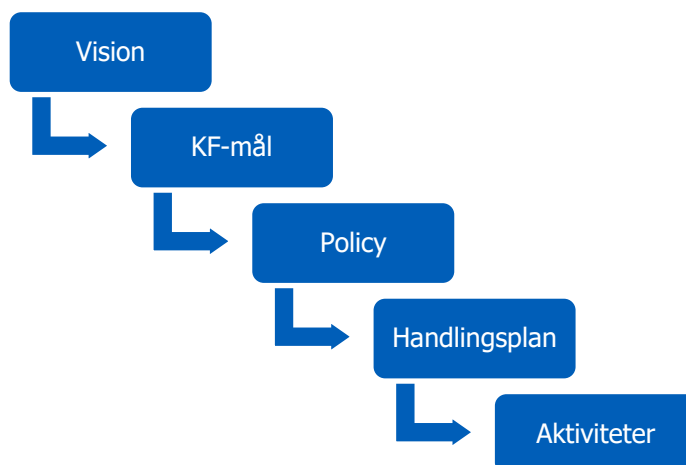
Med kommunen menas kommunens egen verksamhet inklusive helägda kommunala bolag, där vi har ansvar och bedriver verksamhet, genomgående i dokumenten.

Detta är andra generationens handlingsplan. Till den förra handlingsplanen¹ finns en nulägesanalys som redogör för nämndernas och bolagets tillgänglighetsarbete fram till 2020 tillsammans med en årlig uppföljning av hur arbetet fortskridit årligen mellan 2021–2023. Det finns även en utvärdering av arbetet åren 2021–2023.

Kopplingen till kommunens Vision och Mål

Arbetet med funktionshinderspolitiken och handlingsplanen utgår från Melleruds kommuns vision från 2023 och kommunfullmäktiges mål från 2024, särskilt mål nummer fyra om utvecklad samhällsservice. På så vis visar kommunen att arbetet med dessa frågor är en del av kommunens ordinarie arbete och inte en parallell fråga.

¹ Handlingsplan för arbete med tillgänglighet i Melleruds kommun 2021-2023, KF 2021-04-21, § 36.

Figur 1. Bild föreställande hur funktionshinderspolitiken knyter an till kommunens vision och mål.

Vision

- **En trygg och nära kommun där allt är möjligt!**

Mellerud, en kommun som präglas av trygghet, närhet och möjligheter. Vi är en kommun i framkant av utvecklingen som särskilt prioriterar barn och unga. Mellerud ska vara en kommun som kännetecknas av frihet, gemenskap och sammanhållning.

Kommunfullmäktiges mål

- En kommun för barn och unga
- Maximera värdet av skattepengarna
- Attraktiva och trygga livsmiljöer i hela Mellerud
- Ett utvecklat näringslivsklimat
- Utvecklad samhällsservice
- Ett gemensamt Mellerud med stark framtidstro och hög social tillit.

Aktiviteterna i den här handlingsplanen bryts sedan ned inom respektive styrelse och nämnds ansvarsområde och utgör en del av ordinarie styr- och ledningssystem.

Utgångspunkter

Melleruds kommuns arbete med tillgänglighet utgår från

- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- Diskrimineringslagen
- Det nationella målet för funktionshinderspolitiken och dess inriktningar
- Principen om universell utformning
- Andra relevanta författningar
- Uppföljning av kommunens tillgänglighetsarbete för åren 2021, 2022 och 2023
- Kommunens vision från 2023 och fullmäktigemål från 2024
- Västra Götalandsregionens riktlinjer och standard för fysisk tillgänglighet
- Nationella folkhälsomålet.

Handlingsplanen

Handlingsplanen anger övergripande aktiviteter för åren 2024–2026 och ska sedan brytas ned och utvecklas inom ramen för respektive nämnd och styrelses ordinarie verksamhet. Detta medger dels ett fokuserat arbete inom funktionshinderspolitiken, men ger även möjlighet till anpassning inom respektive verksamhet. Kommunstyrelsen samordnar det praktiska arbetet utifrån de övergripande aktiviteterna med stöd från respektive verksamhet. I bilaga 1 beskrivs syftet med aktiviteterna och tidsplan. Under 2026 behöver denna handlingsplan utvärderas och en ny plan tas fram för nästa mandatperiod.

Övergripande aktiviteter inom det funktionshinderspolitiska arbetet åren 2024–2026

Nedan redovisas aktiviteterna i prioriteringsordning där 1 har högst prioritet och sedan i fallande ordning:

1. Tillgänglighetsinventering av kommunens fastigheter med stöd av Tillgänglighetsdatabasen.
2. Utbildning om funktionshinder och bemötande för nyanställda.
3. Ta fram riktlinjer för kommunikation (analogt och digitalt), om bilder och -stöd, skyltning, klarspråk.
4. Checklisten för skyddsronde kompletteras med fråga om tillgänglighetsperspektivet.
5. Genomför åtgärdsplan utifrån hur tillgänglighetsperspektivet kan inkluderas vid upphandlingar, gärna i samverkan med fler kommuner.
6. Komplettera kommunens synpunktshantering med möjlighet att framföra synpunkter på tillgänglighet inom kommunens verksamhetsområde.
7. Komplettera kommunens mall för kallelser med information om hur man ska gå tillväga för att föranmäla behov av hjälpmedel.
8. Ta fram en checklista för tillgänglighetspromenad.
9. Utbildning för dokumentförvaltare i förvaltningar och bolag om hur de skapar tillgängliga dokument i samband med implementering av nytt system.
10. Utvärdera denna plan och ta fram en ny handlingsplan från 2027

Uppföljning

Arbetet med tillgänglighet följs upp en gång per år i anslutning till ett av rapporttillfällena enligt styr- och ledningssystemet. Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla ihop uppföljningen. Alla nämnder förväntas rapportera sina åtgärder inom respektive aktivitet. Efter rapporttillfället tas resultatet upp vid Kommunala funktionshinderrådet och anmäls till kommunstyrelsen.

Bilaga 1 – Handlingsplan med övergripande aktiviteter 2024–2026

Mycket görs redan inom det funktionshinderspolitiska området. Med utgångspunkt i det befintliga arbetet och övergripande aktiviteter väntas respektive nämnd och bolag årligen se över vilket tillgänglighetsarbete som kan bedrivas i den egna verksamheten och planera för detta inom ramen för sin ordinarie verksamhet. Kommunstyrelsen samordnar det praktiska arbetet utifrån de övergripande aktiviteterna med stöd från respektive verksamhet.

Aktivitet	Syfte	Prio	Ansvarig	Klart
Ta fram riktlinjer för kommunikation (analogt och digitalt), om bilder och -stöd, skyltning, klarspråk	Öka tillgängligheten till kommunens information, beslut och verksamhet	3	KSF/Kom	2024
Tillgänglighetsinventering kommunens fastigheter med stöd av Tillgänglighetsdatabasen	Sprida information om tillgängligheten i kommunens fastigheter för besökare och användare, internt och externt	1	SBF	30% 2024, 35% 2025, 35% 2026
Komplettera synpunktshanteringen på hemsidan om enkelt avhjälpna hinder med möjlighet att framföra synpunkter på allmänna platser och allmänna lokaler dit allmänheten har tillträde inom kommunens geografiska område	Utveckla tillgängligheten på befintliga allmänna platser och befintliga lokaler	6	BN + KSF/KOM/EDS	2024
Ta fram en checklista för tillgänglighetspromenad	Dokumentera det systematiska arbetet med tillgänglighetspromenader	8	SOF	2024
Checklistan för skydds rond kompletteras med fråga om tillgänglighetsperspektivet	Öka medvetenheten om och tillgängligheten i kommunens verksamheter för anställda	4	KSF/HR	2024–2025
Tillgänglighetssamordnare motsvarande 10 procent	Stödja genomförandet av aktiviteterna i handlingsplanen		KSF	2024–2026
Utbildning om funktionshinder och bemötande för nyanställda	Öka kunskapen om funktionshinderperspektivet i ordinarie arbete	2	KSF/HR	2025
Komplettera kommunens mall för kallelser med information om hur man ska gå tillväga för att föränmäla behov av hjälpmedel	Öka medvetenheten om behov av hjälpmedel i syfte att öka tillgängligheten till kommunens verksamheter och information	7	KSF/Kansli	2025
Utbildning för dokumentförvaltare i förvaltningar och bolag om hur de skapar tillgängliga dokument i samband med implementering av nytt system	Öka andelen tillgängliga dokument	9		2025
Genomför åtgärdsplan utifrån hur tillgänglighetsperspektivet kan inkluderas vid upphandlingar, gärna i samverkan med fler kommuner	Öka medvetenheten och kraven på tillgänglighet i samband med upphandling av varor och tjänster	5	KSF/Ekonomi	2026
Utvärdera denna plan och ta fram en ny handlingsplan från 2027	Säkerställa fortsatt arbete med tillgänglighet	10	KSF/Sam	2026

Bilaga 2 – Utgångspunkter för arbetet med tillgänglighet

I denna bilaga beskrivs utgångspunkterna för kommunens tillgänglighetsarbete. Sammanställningen kan även användas som kunskapsunderlag om tillgänglighet. Dispositionen följer handlingsplanens uppräknings av utgångspunkter. Nulägesinventeringen till och med 2020 finns som separat handling.

Definitioner och begrepp

Delaktighet innebär inkludering och att så många som möjligt självständigt kan använda det som samhället erbjuder. Tillgänglighet är en förutsättning för delaktighet. För att skapa delaktighet behöver samhällets alla delar utformas utifrån människornas olika behov och förutsättningar

Tillgänglighet betyder att en insats, produkt, miljö eller tjänst är utformad på ett sätt som gör att så många som möjligt kan använda och ta del av det. Det kan gälla lokaler, byggnader och utemiljöer samt kommunikation, organisation, verksamhet och arbetsmiljö.

Funktionsnedsättning är det begrepp som används i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och som rekommenderas av Socialstyrelsen. En funktionsnedsättning kan vara en nedsättning av bland annat fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga.

Funktionshinder är något som uppstår i mötet mellan en individ och en miljö eller situation. Alltså den begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen.

Variationer i funktionsförmåga och krav på tillgänglighet

- Nedsatt rörelseförmåga
- Nedsatt syn
- Nedsatt hörsel, dövhet och dövblindhet samt nedsatt röst och talfunktion
- Nedsatt kognitiv förmåga
- Besvär i andningsorgan, allergier eller överkänslighet

Det finns andra nedsättningar i funktionsförmåga som kan leda till andra krav på lokaler, verksamhet och information.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

- Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning trädde i kraft 2009 i Sverige.
- Konventionen innehåller inga nya rättigheter, utan förtydligar vad som krävs för att personer med funktionsnedsättning fullt ut ska få sina rättigheter uppfyllda som alla andra.
- Konventionen består av allmänna principer, rättighetsartiklar, allmänna åtaganden och procedurregler.

Allmänna principer

De allmänna principerna genomsyrar hela konventionen. Det innebär att man bör läsa principerna tillsammans med de olika rättighetsartiklarna i konventionen.

Principerna är

- tillgänglighet
- icke-diskriminering
- jämställdhet
- individuellt självbestämmande
- lika möjligheter
- respekt för olikheter
- deltagande och inkludering i samhället
- respekt för den fortlöpande utvecklingen hos barn med funktionsnedsättning.
- De allmänna principerna finns i artikel 3.

Rättighetsartiklar

Konventionen innehåller 25 rättighetsartiklar som beskrivs i artikel 5 till 30.

Rättighetsartiklarna är en blandning av medborgerliga och politiska rättigheter samt ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Det finns en skillnad mellan dessa två typer av rättigheter.

De medborgliga och politiska rättigheterna innebär att en konventionsstat måste främja, skydda och säkerställa dem direkt efter att staten har ratificerat konventionen. Det gäller oavsett statens resurser eller omständigheter. Exempel på sådana rättigheter är rätten till liv, likhet inför lagen, förbud mot tortyr och rösträtt.

När det gäller de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna kan konventionsstaten genomföra dessa rättigheter stegvis i förhållande till sina resurser och omständigheter. Exempel sådana rättigheter är rätten att leva självständigt, att delta i samhällsgemenskapen och rätten till utbildning.

Alla rättighetsartiklar i konventionen hänger samman och är ömsesidigt beroende av varandra. Det är därför viktigt att konventionsstaterna ser på konventionen i sin helhet.

Allmänna åtaganden

De allmänna åtagandena finns i artikel 4 i konventionen. De beskriver konventionsstatens skyldigheter i relation till konventionen. Det handlar om statens uppdrag att främja, skydda och säkerställa alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla personer med funktionsnedsättning.

I de allmänna åtagandena ingår det till exempel

- att stifta nya lagar eller att ta bort lagar som går emot konventionens bestämmelser
- att avskaffa alla former av diskriminering på grund av funktionsnedsättning
- att utbilda och informera om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Det kan också innebära att en konventionsstat ska främja forskning av exempelvis tillgången till och utvecklingen av ny teknik och hjälpmedel som bidrar till att säkerställa rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Procedurreglerna finns i artikel 31 till 50 i konventionen. De beskriver hur genomförande, uppföljning och övervakning av konventionen ska gå till.

Både i de allmänna åtagandena och i procedurreglerna slår konventionen fast att konventionsstaterna ska samråda med och aktivt involvera organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning.

Diskrimineringslagen

Förebygga och motverka diskriminering

- Diskriminering är en orättvis behandling av olika slag, där någon gör skillnad mellan olika människor. Diskrimineringslagen syftar till att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och jämlika möjligheter för alla. Förr var lagar som rörde diskriminering utspridda, men sedan år 2008 är det samlat i en lag. Lagen ska bland annat skydda personer med funktionsnedsättning från att bli diskriminerade.
- Diskrimineringslagen handlar inte bara om att det är förbjudet att diskriminera. Lagen betonar också vikten av att arbeta förebyggande för att förhindra att diskriminering sker.

Skollagen

- 1 kap. 8 § i skollagen anger att alla ska, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i denna lag.

- I diskrimineringslagen (2008:567) finns bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lag (2014:960).

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken och dess inriktningar

Det aktuella nationella målet för funktionshinderspolitiken beslutades i riksdagen 2017 och är "att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

För att nå det nationella målet ska genomförandet av funktionshinderspolitiken inriktas mot de fyra områdena:

- Principen om universell utformning
- Befintliga brister i tillgängligheten
- Individuella stöd och lösningar för individens självständighet
- Förebygga och motverka diskriminering.

För att tydliggöra grunden för kommunens kommande arbete med tillgänglighet kopplat till det nationella målet kan följande punkter tjäna som praktiska exempel.

- Universell utformning – vad ska göras som är nytt inom kommunen? Nya verksamheter, system, byggnader? Hur gör vi dessa så att de är tillgängliga för så många som möjligt?
- Vilka brister finns i den befintliga tillgängligheten? Hur kan vi identifiera brister? Vilka insatser behövs för att få bort dessa hinder?
- Vilka individuella stöd är nödvändiga för att personer med funktionsnedsättning ska kunna vara delaktiga på område? Hur är stöden utformade idag? Behöver vi förbättra stöden så att de fungerar bättre för fler?

Principen om universell utformning

- Många lösningar är utformade efter den norm som råder i samhället. Dessa lösningar fungerar bra för en begränsad grupp, samtidigt som de utgör hinder för andra. Inom universell utformning är utgångspunkten istället att människor är olika med olika behov och förutsättningar.
- Genom att utgå från mångfalden i samhället kan vi skapa lösningar som fungerar för fler.

Befintliga brister i tillgängligheten

- Arbetet med att åtgärda befintliga brister i tillgängligheten gäller allt som redan finns och som inte är tillgängligt. Mycket av det som finns i samhället är inte planerat eller utformat utifrån människors olika behov och därför har olika hinder skapats.
- Tar vi bort dessa hinder kan fler människor få tillgång till och möjlighet att delta i samhället.

Individuella stöd och lösningar för människors självständighet

- Ett självständigt liv innebär att en människa kan göra val och kan ha kontroll över sitt liv. För vissa personer är individuella stöd och lösningar en förutsättning för att kunna leva ett självständigt liv, ta del av mänskliga rättigheter och vara delaktiga i samhället.
- Individuella stöd och lösningar kan till exempel vara färdtjänst, personlig assistans, särskilt boende, stöd i hemmet, hjälpmedel, anpassat arbete, ledsagning eller personlig service.

Ett samhälle för alla

- Alla människor har rätt att vara en del av samhället och kunna använda det. Samhället bör därför utformas utifrån människors behov.

Skapa delaktighet i samhället

- Delaktighet handlar om att en person aktivt kan medverka i och vara en del av samhället. Det innebär att i så hög utsträckning som möjligt kunna välja självständigt, fatta egna beslut och påverka sitt eget liv.
- När vi utformar samhället tillgängligt ökar möjligheten för personer med funktionsnedsättning att bli mer delaktiga. Att uppnå ett tillgängligt samhälle handlar både om att utgå från universell utformning och att åtgärda befintliga brister i tillgängligheten. För att säkerställa delaktighet för den enskilde kan det också behöva finnas individuella stöd och lösningar. Det kan handla om hjälpmedel, ledsagning, färdtjänst, särskilt stöd i skolan eller personlig assistans.
- För att nå ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning behöver olika samhällsaktörer, både offentliga och privata, genomföra insatser inom flera områden, exempelvis på arbetsmarknaden och i skolan.

Utgå från universell utformning

- För att skapa ett samhälle som är tillgängligt och som bidrar till att personer med funktionsnedsättning blir delaktiga, är universell utformning en viktig utgångspunkt.
- Universell utformning innebär att utforma nya produkter, miljöer, program och tjänster för att de ska kunna användas av så många som möjligt, utan behov av anpassning i efterhand. Universell utformning utgår från mångfalden hos befolkningen. Det handlar om att göra rätt från början.
- Genom att utgå från universell utformning minskar behovet av att göra anpassningar i efterhand. Det bidrar också till att minska onödiga kostnader för att göra om eller revidera framtagna produkter, miljöer, program och tjänster.
- Universell utformning kan vara utgångspunkt inom många områden, exempelvis när man utformar en ny webbplats. Ett annat exempel utifrån universell utformning är att ställa tillgänglighetskrav i upphandling.

Öka tillgängligheten i samhället

- En förutsättning för att många personer med funktionsnedsättning ska kunna vara delaktiga i samhället är tillgänglighet.
- Tillgänglighet handlar om att kunna ta del av den fysiska miljön och kunna ta sig runt i samhället. Det innebär också att få tillgång till information och kommunikation och att kunna använda produkter, miljöer, program och tjänster.
- För att vi ska nå ett mer tillgängligt samhälle krävs att nya miljöer, produkter och tjänster utformas tillgängliga från början. Majoriteten av de produkter, miljöer, program och tjänster som finns i vårt samhälle är redan framtagna. En central del är därför att åtgärda befintliga brister i tillgängligheten.
- Arbetet med att förbättra tillgängligheten behöver ske inom många av samhällets områden.
- Ökad tillgänglighet är relevant att arbeta med inom områden som exempelvis arbetsmarknad, samhällsplanering och digitalisering. Det är även viktigt inom områden som hälso- och sjukvård, rättssystem, transport och utbildning.

Att skapa ett inkluderande samhälle

- Ett tillgängligt samhälle minskar kostnader för särskilning och ökar möjligheten för människor att leva ett självständigt liv. För att nå ett tillgängligt samhälle behöver vi utgå från universell utformning när vi tar fram nya produkter, miljöer, program och tjänster. Det handlar också om att åtgärda befintliga tillgänglighetsbrister.
- Även om samhället blir mer tillgängligt kan det finnas behov av individuella stöd och lösningar för att säkerställa delaktighet för den enskilde.
- För att skapa ett inkluderande samhälle är det viktigt att utgå från människors behov och att inhämta kunskap från användarna, oavsett vad vi tar fram eller vilka åtgärder vi gör.

Andra relevanta lagar

Socialtjänstlagen och lagen om stöd och service

- Socialnämndens ansvar för samhällsplanering och tillgänglighet.
- Enligt socialtjänstlagen har socialnämnden ansvar att delta i samhällsplaneringen. Det handlar om att påverka utformningen av nya och äldre bostadsområden utifrån socialnämndens ansvar för till exempel äldre personer och personer med funktionsnedsättning. En annan skyldighet är att arbeta för att offentliga lokaler och allmänna kommunikationer utformas så att de blir lätt tillgängliga för alla.
- Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer som omfattas av lagen.
- Enligt lagen är kommuner skyldiga att arbeta för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för dem som har rätt till insatser enligt lagen.

Byggregelverket

- Plan- och bygglagen, plan- och byggförordningen och tillhörande föreskrifter samt allmänna råd utgör tillsammans regelverket för byggd miljö.
- Regelverket gäller den som bygger eller anlägger en tomt, en allmän plats eller områden för andra anläggningar än byggnader. Den som är ansvarig är byggherren.
- Arbetsmiljölagen med tillhörande föreskrifter avseende arbetslokaler utgör en del av byggregelverket. Arbetsmiljölagstiftningen gäller för både befintliga och nybyggda arbetslokaler. För befintlig arbetsmiljö är arbetsgivaren ansvarig och för nybyggnad och ändring har byggherren det yttersta ansvaret.

Krav på tillgänglighet

- Plan- och bygglagen samt plan- och byggförordningen innehåller övergripande bestämmelser om planering för tillgänglighet, tillgänglighet för nya byggnader. Det inkluderar krav på hiss och krav på tillgänglighet för tomter samt allmänna platser.
- Tillgänglighetskraven gäller också vid ombyggnad eller annan ändring av en byggnad. Det finns dessutom krav på att åtgärda enkelt avhjälpta hinder för tillgänglighet i befintliga publika miljöer (lokaler dit allmänheten har tillträde och allmänna platser). Det finns också krav på tillgänglighet för anläggning av allmänna platser och områden för anläggningar.

Utformning av vägar och gator

- Trafikverket tar fram regler för vägar och gators utformning (VGU). Reglerna ställer krav på tillgänglighet och användbarhet i detaljplanelagt område i gaturum i tätort, på rastplatser och busshållplatser.
- Kraven anger bland annat att Boverkets föreskrifter och allmänna råd om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga på allmänna platser och inom områden för andra anläggningar än byggnader (ALM) ska tillämpas. I VGU finns också vägledning om utformning av och läge för ledstråk för personer med synnedsättning.
- Trafikverket måste använda VGU medan de är frivilliga och rådgivande för kommuner. Dock måste kommuner tillämpa Boverkets krav.

Information och kommunikation

- Tillgänglighetskrav för information och kommunikation har både med yttrandefrihet och upphovsrätt att göra. Inom området finns det även krav för telefoner, internet, språk, offentliga webbplatser, elektronisk identifiering samt post.

Myndigheters serviceskyldighet

- Det framgår av förvaltningslagen att myndigheter ska se till att kontakter med enskilda blir smidiga och enkla.
- En myndighet ska hjälpa den enskilde så att hen kan tillvarata sina intressen. Hjälpen i fråga ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till bland annat den enskildes behov.
- I förarbetena lyfts enskilda med funktionsnedsättning som exempel där den berörda personen har särskilda behov för att kunna tillvarata sina intressen.

Västra Götalandsregionens riktlinjer och standard för fysisk tillgänglighet

”Tillgängliga och användbara miljöer. Riktlinjer och standard för fysisk tillgänglighet” har tagits fram av Västra Götalandsregionen i samverkan med funktionshinderrörelsen och de fyra kommunalförbunden i länet.

Sedan januari 2002 har Västra Götalandsregionen (VGR) politiskt fastställda riktlinjer och standarder för fysisk tillgänglighet för personer med olika funktionsnedsättningar till VGR:s fastigheter, verksamheter med avtal med VGR samt upphandlade verksamheter.

Riktlinjen anger huvuddragen i funktionen och ska ge en förståelse för vad som ska uppfyllas. Standarden anger de behov som personer med svårt att röra sig, svårt att höra, svårt att se, svårt att bearbeta, tolka och förmedla information samt svårt att tåla vissa ämnen har för att kunna förflytta sig självständigt, ta del av, delta och arbeta i verksamheten.

Nationella folkhälsopolitiska mål

Det folkhälsopolitiska ramverket består av ett övergripande, nationellt folkhälsopolitiskt mål och åtta målområden. De är inte bindande som en lag men finns integrerade i många andra lagar och förordningar. Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Målet tydliggör samhällets ansvar som förutsätter ett gemensamt och tvärsektorielt arbete. Målen gäller för alla aktörer i Sverige, statliga, regionala och kommunala.

Målområdena återspeglar hälsans bestämningsfaktorer, det vill säga faktorer som påverkar hälsotillståndet. Det är flera faktorer som samverkar på olika nivåer i samhället, exempelvis var och hur vi bor, vilken miljö vi lever i, barndomen och uppväxttiden, vår utbildning och vårt arbete. Bestämningsfaktorer kan både öka och minska risken för ohälsa.

Folkhälsopolitikens målområden

1. Det tidiga livets villkor
2. Kunskaper, kompetenser och utbildning
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter
5. Boende och närmiljö
6. Levnadsvanor
7. Kontroll, inflytande och delaktighet
8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård